

Budgetuppföljning per februari 2025

Socialnämnden

Innehåll

EKONOMI	1
DRIFTRÉDOVISNING	1
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER.....	2
RISKER	4
EKONOMISKA RISKER	4
RISKER FÖR VERKSAMHET	5
OMVÄRLDSRISKER	5

Ekonomi

För år 2025 prognostiserar nämnden en positiv avvikelse mot budget med 7,6 miljoner kronor, vilket motsvarar 1,0 procent av budgeterade nettokostnader.

Den positiva avvikelsen beror främst på äldreomsorgen som prognostiserar en positiv avvikelse mot budget med 5,6 miljoner kr. Detta beror på lägre volymer i hemtjänst än budget samt att antalet platser inom vård- och omsorgsboendena prognostiseras bli lägre än budget.

Avvikelsen totalt inom Individ och familjeomsorgen (IFO) är positiv med 1,7 miljoner kronor mot budget, men verksamheterna inom IFO visar både negativa och positiva avvikelser. Inom familjeavdelningen är avvikelsen negativ med 3,6 miljoner kronor, beroende på ökad volym inom familjehem. Inom vuxenavdelningen är avvikelsen positiv, då prognosen visar högre intäkter från migrationsverket.

Funktionshinderomsorgens visar en positiv avvikelse i prognosen med 2,4 miljoner kronor, främst avseende lägre volym inom personlig assistans och boendestöd. Kostnaderna för boende med särskild service för barn avviker negativ, medan boenden för vuxna har en lägre volym än budget. Dessutom finns en reserv inlagd för eventuella kostnader för turbundna resor från 2023.

Social psykiatrins prognos visar en negativ avvikelse med 2,0 miljoner kronor. Detta beror främst på volymökning av boendeplaceringar.

Egen regi förväntar ingen avvikelse mot budget, men identifierar potentiella risker i samband med verksamhetsövergången av Villa Odinslund samt öppnandet av korttidsboendet Idun. De kommande händelserna kan medföra både ökade kostnader och lägre intäkter jämfört mot budget 2025.

Driftredovisning

Tabellen visar nämndens intäkter, kostnader och prognosavvikelse för helåret jämfört med budget och föregående år.

Mnkr	Utfall Feb 2025	Budget Feb 2025	Prognos helår 2025	Budget helår 2025	Avvikelse mot budget helår	Avvikelse mot budget helår %	Utfall helår 2024
Intäkter	53.4	48.2	336.4	330.0	6.4	2%	322.7
Kostnader	-178.5	-180.7	-1 130.6	-1 131.8	1.2	0%	-1 055.0
Nettokostnader	-125.1	-132.5	-794.2	-801.8	7.6	1%	-732.3

För år 2025 prognostiserar nämnden en positiv avvikelse mot budget med 7,6 miljoner kronor, vilket motsvarar 1,0 procent av budgeterade nettokostnader.

Intäkterna ökar med 6,4 miljoner kronor och kostnaderna med 1,2 miljoner kronor. Ökningen av intäkterna avser ökade intäkter från migrationsverket.

Verksamhetens nettokostnader

Tabellen visar fördelningen av nämndens nettokostnader per verksamhet och prognosavvikelse för helåret jämfört med budget och föregående år.

Ansvar (mnkr)	Utfall Feb 2025	Budget Feb 2025	Prognos helår 2025	Budget helår 2025	Avvikelse mot budget helår	Avvikelse mot budget helår %	Utfall helår 2024
Administration och nämnd	-2.8	-3.4	-21.2	-21.2	0.0	0%	-18.2
Individ- och familjeomsorg	-13.7	-15.9	-94.4	-96.1	1.7	2%	-89.0
Äldreomsorg	-70.1	-74.2	-446.7	-452.3	5.6	1%	-410.4
Funktionshinderomsorg	-34.9	-35.3	-209.2	-211.6	2.4	1%	-194.7
Social psykiatri	-3.6	-3.4	-22.7	-20.7	-2.0	10%	-18.5
FoU Nordost	0.2	0.0	0.0	0.0	0.0		0.0
Familjerätt	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		-0.3
Stimulansmedel	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		0.0
Egen regi	-0.3	-0.3	0.0	0.0	0.0		-1.2
Summa Socialnämnden	-125.1	-132.5	-794.2	-801.8	7.6	1%	-732.3

Administration och nämnd

Administrationen och nämnden inte ser några avvikelser mot budget.

Vakanta tjänster förväntas tillsättas till hösten, efter en genomförd översyn av resursbehoven. Detta är ett steg i att säkerställa att administrationens resurser motsvarar verksamhetens krav för att uppfylla kraven enligt den nya socialtjänstlagen.

Individ- och familjeomsorg

Individ- och familjeomsorg prognostiserar totalt en negativ avvikelse mot budget med 1,7 miljoner kronor vilket motsvarar 2,0 procent av budgeterade nettokostnader.

Familj prognostiserar totalt en negativ avvikelse mot budget med 3,6 miljoner kronor vilket motsvarar 6,9 procent av budgeterade nettokostnader. Främsta orsaken till avvikelsen beror på ökade kostnader inom familjehem där volymerna är högre än mot budget. Vid upprättande av budget 2025 var volymerna lägre avseende familjehemsplaceringar då utgångspunkten var 2023 och 2024 års volymer. En volym på 10 familjehemsplaceringar användes, vilket under 2025 prognostiseras bli cirka 20 placeringar i familjehem.

Antalet placeringar i HVB-hem förväntas bli lägre under 2025 än vad som budgeterats. Då volymerna minskar förväntas även lägre kostnader jämfört mot budget.

Vuxen prognostiserar en positiv avvikelse mot budget med 5,2 miljoner kronor, vilket motsvarar 11,8 procent av budgeterade kostnader. Främsta orsaken till avvikelsen beror på högre intäkter från migrationsverket än budgeterat.

När budgeten för 2025 togs fram var det inte känt hur förutsättningarna för skyddsbehövande skulle se ut. I budgeten räknas därmed endast den statliga ersättning som kommunen erhåller för de anvisade enligt bostättningslagen (kommuntalet).

Under 2024 fattade regeringen följande beslut som påverkade kommunens intäkter.

Från 1 juli 2024 kunde skyddsbehövande folkbokföra sig i Sverige om de hade haft uppehållstillstånd i två år. Det innebar att en stor del av skyddsbehövande i kommunen folkbokförde sig och anvisades enligt bosättningslagen till kommunen, vilket innebar en statlig ersättning till kommunen för dessa personer.

Från 1 november 2024 kunde skyddsbehövande som haft uppehållstillstånd under endast 1 år rätt att folkbokföra sig vilket innebar att ännu flera skyddsbehövande folkbokförde sig och kommunen fick ytterligare statlig ersättning.

Inom LVM, Lagen om vård av missbrukare, stödboende och försörjningsstöd är avvikelsen mot budget negativ, då volymerna ökat något jämfört med budget. Inom myndighet är avvikelsen positiv jämfört med budget, beroende på vakant tjänst.

Äldreomsorg

Äldreomsorg prognostiserar en positiv avvikelse mot budget med 5,6 miljoner kronor vilket motsvarar 1,0 procent av budgeterade nettokostnader. Främsta orsaken till avvikelsen beror på ett lägre antal platser inom vård- och omsorgsboendena än budget. Kön till vård- och omsorgsboendena är idag 25 personer, varav 18 är i behov av demensplats och resterande somatisk plats. Den demografiska ökningen av antalet äldre som tagits hänsyn till i budgeten, visar att vi behöver ha en beredskap och öka antalet platser på längre sikt. Inom hemtjänsten är avvikelsen också positiv, då volymen är lägre än budget. Ett intensivt arbete med förebyggande insatser motverkar utvecklingen och bromsar det ökande behovet av antalet platser på vård- och omsorgsboende. Utvecklingens fokusområden är införande av mobila trygghetslarm, samverkan med regionen för att hitta gemensamma insatser, välfärdsteknik med ett arbete för att införa läkemedelsrobot och digital undersköterska i hemtjänsten.

Funktionshinderomsorg

Funktionshinderomsorg prognostiserar en positiv avvikelse mot budget med 2,4 miljoner kronor vilket motsvarar 1,0 procent av budgeterade nettokostnader. Främsta orsaken till avvikelsen beror på en lägre volym inom personlig assistans och boendestöd. Inom verksamheten bostad med särskild service är prognosen negativ för barn, då en placering är dyrare än budget och för vuxna är avvikelsen positiv då volymen är något lägre än budget. I den dagliga verksamheten följer volymen budget. Det finns en reserv inlagd för eventuella kostnader för turbundna resor från 2023.

Social psykiatri

Social psykiatri prognostiserar en negativ avvikelse mot budget med 2,0 miljoner kronor vilket motsvarar 10,0 procent av budgeterade nettokostnader. Främsta orsaken till avvikelsen beror på en volymökning med två boendeplaceringar samt ny upphandling av utförare med högre pris jämfört med budget.

Egen regi

Egen regi prognostiserar ingen avvikelse mot budget, men identifierar eventuella risker. Verksamhetsövergången av Villa Odinslund kan bli mer kostsam än beräknat, vilket skulle påverka den fastställda budgeten. En annan risk är att öppnandet av korttidsboendet Idun inte genererar den förväntade beläggningen av kunder, vilket skulle påverka budgeten negativt.

Fortsatt minskad efterfrågan på LSS-boendeplatser ökar risken för längre perioder med tomma lägenheter och därmed minskade intäkter.

Slutligen finns det en risk för att personalkostnaderna överstiger budgeten om Kommunals löneavtal för 2025 skulle innebära en löneökning på mer än 2%.

Risker

Avsnittet redogör för risker av väsentlig karaktär fördelat på ekonomiska risker, risker för verksamhet och omvärldsrisker.

Ekonomiska risker

Korttidsboendet *Idun* kommer att innebära investeringar och uppstartskostnader. *Idun* kommer att drivas i egen regi.

Uppsägningen av LOV-avtalet mellan Danderyds kommun och *Vardaga Villa Odinslund* kommer innebära ökade kostnader avseende hyresavtalet för lokalerna, men också kopplat till personal. Egen regi i Danderyds kommun tar över driften av verksamheten 27 maj 2025.

Den nya socialtjänstlagen kommer kräva anpassning och omställning för förvaltningens organisation och arbetsätt. Förvaltningen räknar med att omställningen kommer att uppta betydande resurser under de kommande åren och arbetet med att möta den nya socialtjänstlagen är inlett och utvecklingen för en mer förebyggande och kunskapsbaserad socialtjänst är i process.

Den nya socialtjänstlagen, tillsammans med kommunens demografiska utveckling som visar en ökning av antalet äldre invånare, ställer nya och omfattande krav på socialförvaltningen. För att möta dessa utmaningar krävs ekonomiska satsningar, särskilt inom digitalisering. Digitalisering kan spela en avgörande roll. På lång sikt kommer digitala investeringar att leda till kostnadsbesparingar men också till en mer tillgänglig och kvalitativ socialtjänst som bättre kan möta framtidens behov. Genom att satsa på digitalisering, lägger förvaltningen grunden för en hållbar och effektiv socialtjänst som kan hantera de utmaningar som den nya socialtjänstlagen och den demografiska utvecklingen medför. Sammanfattningsvis är de ekonomiska satsningarna som krävs för digitalisering en nödvändig investering för att säkerställa att socialförvaltningen kan fortsätta att erbjuda högkvalitativa tjänster till våra medborgare, både nu och i framtiden.

Ökade kostnader för volymer är alltid en risk i socialnämndens budget. På kort sikt kan även små volymförändringar få stor påverkan. Det gäller särskilt för kostsamma insatser, som till exempel boendeplatser inom vård- och omsorgsboende, bostad med särskild service inom funktionshinderomsorgen eller placeringar för barn och unga.

På lång sikt kommer kommunens demografiska utveckling ha betydelse för kostnadsutvecklingen. Kommunen behöver ha en beredskap för att tillgodose kommande behov. På tio år prognosticeras behovet av platser på vård- och omsorgsboende öka kraftigt.

Det finns ett ökat antal ansökningar från personer som fått neuropsykiatriska diagnoser i kombination med autismspektrum i vuxen ålder.

Det är en risk att antalet anmälningar, utredningar och placeringar av barn och ungdom fortsätter att vara högt eller öka under budgetåret 2025. Samtidigt ökar komplexiteten i individärendena som därmed blir mer resurskrävande.

Nya statliga beslut kring integration innebär bland annat ett lägre antal nyanlända än tidigare år. Detta påverkar både bemanning och behovet av kommunens bostäder, för 2025 är kommunantalet 16 personer.

Risker för verksamhet

Förändringar i utbudet av vård- och omsorgsplatser påverkar verksamhetens planering och bemanning. För att upprätthålla god kvalitet krävs framförhållning i beslut och planering.

Uppstart av ett nytt korttidsboende i egen regi och övertagandet av *Vardaga Villa Odinslund* medför särskilda krav på planering och förberedelser på både beställarsidan och för nämndens egen regi.

Det finns en risk att antalet anmälningar, utredningar och placeringar av barn och ungdomar fortsätter att vara högt eller öka under budgetåret 2025. Samtidigt ökar komplexiteten i individärendena, vilket kräver mer resurser och personal.

För egen regiverksamheterna inom vård och omsorg är den stora utmaningen framöver kompetensförsörjningen. Ett aktivt arbete med att vara en attraktiv arbetsgivare behöver fortsätta.

Omvärldsrisker

Desinformation

Den pågående desinformationskampanjen mot socialtjänsten i Sverige ger missvisande uppgifter om myndighetens arbete, särskilt kring omhändertagande av barn. Kampanjen har främst spridits via sociala medier och vissa utländska medier, och har lett till flera allvarliga konsekvenser.

Risker kopplade till desinformationskampanjen:

1. Hot och trakasserier mot personal: socialsekreterare och andra anställda inom socialtjänsten har blivit utsatta för hot och trakasserier i vissa av Sveriges kommuner, vilket kan skapa en känsla av osäker arbetsmiljö
2. Minskat förtroende för socialtjänsten: kampanjen har skadat allmänhetens förtroende för socialtjänsten, vilket kan leda till att människor tvekar att söka hjälp eller samarbeta med myndigheten.
3. Påverkan på beslut: rädslan för hot och trakasserier kan påverka socialsekreterares beslut, vilket i sin tur kan leda till att barn och familjer inte får det stöd de behöver.
4. Ökad arbetsbelastning: hanteringen av desinformation och dess konsekvenser kan öka arbetsbelastningen för socialtjänsten, vilket kan påverka arbetets kvalitet.

Regeringen har vidtagit åtgärder för att motverka desinformationen och stärka skyddet för offentligtanställda, inklusive skärpta straff för hot och våld mot tjänstemän.

Det oroliga läget i världen kan innebära flera omvärldsrisker för socialtjänsten

1. Ökad arbetsbelastning: kris- och konfliktsituationer globalt kan leda till en ökning av flyktingar och asylsökande som behöver stöd och hjälp från socialtjänsten.
2. Säkerhetshot: främmande makt och våldsbejakande extremister kan utnyttja oroligheter för att skapa instabilitet, vilket kan påverka säkerheten för socialtjänstens personal och de individer som har behov av hjälp och stöd.

3. Resursbrist: ett försämrat säkerhetsläge kan leda till att resurser omfördelas till andra samhällsviktiga funktioner, vilket kan påverka socialtjänstens förmåga att leverera tjänster.

Dessa risker kräver att socialtjänsten har en stark beredskap och flexibilitet för att kunna hantera förändrade förutsättningar och säkerställa att de kan fortsätta stödja de mest utsatta i samhället.